

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : ศึกษากรณีการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต

นางสาวสุปรียา อภิวัฒน์นากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-1951-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I2116504X

COMPUTER CRIME : A STUDY OF INTERNET FRAUD

Miss Supreeya Apiwatthanakorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

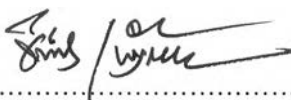
Chulalongkorn University

Academic Year 2002

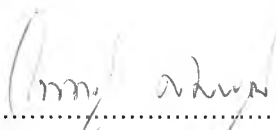
ISBN 974-17-1951-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ : ศึกษากรณีการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต
โดย นางสาวสุปรียา อภิวัดมนากร
สาขาวิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธิติพันธ์ุ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโยภาส)

..... กรรมการ
(พลตำรวจตรี จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา)

สุปรียา อภิวัดมนากร : อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์:ศึกษากรณีการหลอกลวงทาง
อินเทอร์เน็ต (COMPUTER CRIME:A STUDY OF INTERNET FRAUD) อ.ที่ปรึกษา :
รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส, 213 หน้า. ISBN 974-17-1951-5.

อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์เป็นอาชญากรรมอีกประเภทหนึ่งที่เป็นภัยร้ายแรง
และส่งผลกระทบอย่างมากต่อสังคม รวมทั้งก่อให้เกิดมูลค่าความเสียหายอย่างมหาศาลต่อ
ระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน การกระทำผิดโดยการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ตเป็นประเภทหนึ่ง
ของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญและควบคุมอย่างใกล้ชิด เนื่องจาก
การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ตเป็นอาชญากรรมที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เป็นเครื่องมือในการ
กระทำความผิด กอปรกับบทบัญญัติของกฎหมายที่มีอยู่ไม่ทันสมัย ขาดประสิทธิภาพ ทำให้
มีข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายและใช้อำนาจของรัฐในการป้องกันและปราบปรามต่อ
การกระทำผิดที่เกิดขึ้น เกิดความยากลำบากแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการเข้าไปดำเนินการจับกุม
ผู้กระทำผิดได้

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญากับอาชญากรรม
ทางคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต อาทิเช่น ปัญหาเรื่องกำหนด
ฐานความผิด ปัญหาเรื่องผู้กระทำความผิด มาตรการลงโทษไม่เหมาะสมต่อความเสียหาย
ที่เกิดขึ้น ปัญหาเรื่องการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา ปัญหาเรื่องการรับฟังพยานอิเล็กทรอนิกส์
ปัญหาเรื่องการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลย และปัญหาเกี่ยวกับองค์การที่บังคับ
ใช้กฎหมาย ซึ่งในปัจจุบันรัฐบาลได้ตระหนักถึงความเสียหายที่จะตามมา จึงได้มีการยกร่าง
กฎหมายว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ขึ้น เพื่อบังคับใช้ต่อการกระทำความผิด
เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ ทั้งนี้ผู้เขียนได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น
ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดโดยการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางที่ควรจะเป็นในการแก้ไขปัญหา
ดังกล่าวด้วย

สาขาวิชา นิติศาสตร์ ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา2545 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4286143634 : MAJOR LAWS

KEY WORD:COMPUTER CRIME /INTERNET FRAUD

SUPREEYA APIWATTHANAKORN : COMPUTER CRIME : A STUDY OF INTERNET FRAUD. THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS, 213 pp. ISBN 974-17-1951-5.

Computer Crimes are harmful acts, which have a deep impact on Society since they cause great monetary losses for the global economy. In particular, governments should focus their attention on controlling Internet fraud. While Internet fraud requires hi-technology to commit delinquent acts, present laws are too outdated and inefficient. Moreover, enforcement of these laws is often limited and not performed in timely fashion. Thailand's laws regarding computer-related crimes are a case in point.

Thailand's Criminal Code does not adequately address computer-related crimes such as Internet fraud. First, the Criminal Code does not adequately define computer-related crimes. Second, the Criminal Code does not address how authorities might apprehend and question computer criminals vis-à-vis criminal procedure law, or how electronic evidence is to be handled or presented. Third, the statutory penalties provided in the Criminal Code do not match the damages resulting from computer crimes. The Thai Government has attempted to address these and other problems pertaining to computer-related crimes by drafting a Computer Crimes Bill. In this thesis, the author summarizes this new Bill, comments on its efficiency, and offers some additional suggestions to further tackle computer-related crimes, in particular Internet fraud.

Field of study.....Laws..... Student's signature.....*Supreeya*.....
Academic year.....2002..... Advisor's signature.....*V. Boonyobhas*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญญภูภาส ที่ได้สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ ท่านได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมทั้งกรุณาช่วยตรวจทาน แก้ไข เนื้อหาวิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบุญรัตน์ ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้เป็นที่เคารพอย่างยิ่งของผู้เขียน ขอกราบขอบพระคุณ พลตำรวจตรี จักรทิพย์ กุญชร ณ อยุธยา และอาจารย์ชาญเชาว์ ไชยานุกิจ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ รวมทั้งได้ชี้แนะประเด็นอันเป็นประโยชน์ยิ่งต่อการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีที่สุดตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่และน้องของผู้เขียน สำหรับความรัก ความห่วงใยที่มีให้ผู้เขียนเสมอมา รวมทั้งช่วยเป็นกำลังใจ ให้ทุนทรัพย์ และเคียงเคียง จุนกระทั้งผู้เขียนสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนที่กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ซึ่งอนุญาตให้ผู้เขียนลาศึกษาต่อได้ จุนกระทั้งสำเร็จการศึกษา และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้ครบถ้วนในที่นี้ ที่คอยถามไถ่ความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ และคอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนเสมอมา

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ประการใดแล้ว ผู้เขียนขอกราบเป็นกตเวทีกุล แก่บิดามารดา คณาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้มีส่วนเกื้อกูลเสริมสร้างรากฐานที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้เขียน แต่หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความบกพร่องประการใดแล้ว ผู้เขียนขออ้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุปรียา อภิวัฒน์นगर

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	8
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย.....	9
บทที่ 2 บทวิเคราะห์ศัพท์.....	10
2.1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์.....	10
2.1.1 ประวัติของเครื่องคอมพิวเตอร์.....	10
2.1.2 ความหมายของเครื่องคอมพิวเตอร์.....	11
2.1.3 ส่วนประกอบของเครื่องคอมพิวเตอร์.....	12
2.1.4 การทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์.....	16
2.2 ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	17
2.2.1 ความหมายของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	18
2.2.2 ประวัติระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	20
2.2.3 บริการในระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	23
2.2.4 การใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	28
2.2.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	29
2.2.6 สถิติผู้ใช้บริการระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์กับการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต	37
3.1 ความหมาย ลักษณะ ประเภทของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	38
3.1.1 ความหมายของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	38
3.1.2 ประเภทและลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	41
3.1.3 ลักษณะของอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	46
3.1.4 ความเสียหายและผลกระทบจากอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	47
3.1.5 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอาชญากรรมธรรมดา กับอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	48
3.1.6 ตัวอย่างอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์.....	50
3.2 การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	56
3.2.1 ลักษณะของการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	57
3.2.2 ประเภทของการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	59
3.2.3 สถิติเกี่ยวกับการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	88
3.2.4 วิธีการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	90
 บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต 94	
4.1 ปัญหากฎหมายสารบัญญัติในการป้องกันและปราบปราม การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	94
4.1.1 ปัญหาเรื่องผู้กระทำความผิด.....	96
4.1.2 ปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิดตามกฎหมายอาญา.....	99
4.1.3 มาตรการในการลงโทษยังไม่เหมาะสมกับความเสียหาย ที่ก่อให้เกิดขึ้น.....	113
4.2 ปัญหากฎหมายวิธีสบัญญัติในการป้องกันและปราบปราม การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	115
4.2.1 ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาล.....	116
4.2.2 ปัญหาเรื่องการสืบสวนสอบสวนในคดีอาญา.....	118
4.2.3 ปัญหาการรับฟังพยานหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์.....	122
4.2.4 ปัญหาการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ศาลลงโทษจำเลย.....	129

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับองค์กรที่บังคับใช้กฎหมาย.....	131
บทที่ 5 มาตรการในการปราบปรามและการป้องกันการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต	134
5.1 มาตรการในการปราบปรามอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ	
การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	134
5.1.1 มาตรการทางด้านกฎหมายสารบัญญัติ.....	135
5.1.1.1 กฎหมายเกี่ยวกับการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ตของประเทศ	
สหรัฐอเมริกา.....	135
5.1.1.2 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์	
พ.ศ. ...ของประเทศไทย.....	141
5.1.1.3 วิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยอาชญากรรมทาง	
คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ของประเทศไทยกับการหลอกลวงทาง	
อินเทอร์เน็ต.....	152
5.1.1.4 มาตรการการลงโทษจำเลยในความผิดเกี่ยวกับการหลอกลวง	
ทางอินเทอร์เน็ต.....	157
5.1.1.5 มาตรการการใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	161
5.1.2 มาตรการทางด้านกฎหมายวิธีสบัญญัติ.....	165
5.1.2.1 มาตรการหลักการการพิสูจน์ให้กับจำเลย.....	166
5.1.2.2 มาตรการการรับฟังพยานหลักฐานที่เป็นข้อมูล	
ทางอิเล็กทรอนิกส์.....	167
5.1.3 มาตรการในการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการประกอบ	
อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์โดยตรง.....	171
5.2 มาตรการในการป้องกันอาชญากรรมคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ	
การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	176
5.2.1 มาตรการการให้ความรู้แก่ประชาชนโดยทั่วไป.....	176
5.2.2 มาตรการการให้ความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการหลอกลวง	
ทางอินเทอร์เน็ต.....	180

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	182
6.1 บทสรุป.....	182
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	189
6.2.1 มาตรการในการปราบปรามการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	189
6.2.2 มาตรการในการป้องกันการหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต.....	193
รายการอ้างอิง.....	194
ภาคผนวก.....	200
ภาคผนวก (ก).....	201
ภาคผนวก (ข).....	206
ภาคผนวก (ค).....	210
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	213